

Versio: 2
Päivämäärä: 28.6.2024
Hyväksyjä: Sari Hämäläinen, 20.6.2024 12:41

16.2.2023

Yksikkö:	142021	Hoito- ja tutkimusohje	Julkinen
----------	---------------	------------------------	----------

Otsikko:	Syyhypotilaan hoito vuodeosastolla
Laatija(t):	Bergmann Christoph, Vepsäläinen Heidi
Vastuuhlö:	Ilmoniemi Suvi
Hyväksyjä:	Hämäläinen Sari
Kuvaus:	Kuvataan syyhypotilaan ja altistuneiden hoito ja torjuntatoimet vuodeosastolla

Yleistä

Syyhy (scabies) on syyhypunkin aiheuttama kutiseva ihotauti, joka yleensä tarttuu ihokosketuksessa tai syyhyä sairastavan lakanoista tai vaatteista. Syyhyn tarttumiseen vaaditaan toistuva tai läheinen kontakti.

Punkkinaaras elää ihossa 1–2 kuukautta, jonka aikana se munii ihon sarveiskerrokseen kaivamaansa käytävään. Syyhypunkki säilyy hengissä ihon ulkopuolella 1–3 vuorokautta. Iäkkäillä ja immuunipuutteisilla potilailla voi esiintyä tavallista syyhyä hankalampaa karstasyyhyä, jossa ihomuutoksiin kehittyy paksua hilsekarstaa.

Syyhyn oireet

Syyhyn keskeisin oire eli ihon kutina alkaa noin kuukauden (3–6 viikon) kuluttua tartunnasta. **Iho kutisee voimakkaasti etenkin öisin ja iholla näkyy pieniä vesirakkuloita, näppylöitä ja raapimisjälkiä, tavallisimmin sormien välissä, ranteissa, kyynärvarren etupinnalla, kainaloissa, nilkoissa ja genitaalialueilla.** Kertaalleen hoidetun potilaan uudessa tartunnassa oireet voivat kehittyä nopeammin, jopa päivissä.

Karstasyyhyssä esiintyy hilsehtivä, laaja-alainen karstainen ihottuma. Karstasyyhy ei välttämättä kutise.

Versio: 2
Päivämäärä: 28.6.2024
Hyväksyjä: Sari Hämäläinen, 20.6.2024 12:41

Hoito

Syyhyn hoito perustuu lääkärin tekemään diagnoosiin. Syyhyypunkki hoidetaan yleensä ihoon levitettävällä permetriinivoiteella (Nix®).

Varmistetut syyhytartunnat hoidetaan: x 2 (7–10 pv välein)

Altistuneet hoidetaan: x 1

Syyhyn hoitoon käytettävää ivermektiini-tablettilääkitystä (Stromectol®) voidaan käyttää permetriinihoidon vaihtoehtona.

Syyhy todettu yhdellä potilaalla, hoidetaan

- potilas ja huonetoverit
- syyhytapaukseen suojaamattomassa ihokontaktissa ollut henkilökunta ja vierailijat

Syyhytapauksia on todettu osaston potilashuoneessa ja henkilökunnassa, hoidetaan

- osaston kaikki potilaat ja henkilökunta sekä potilas- ja henkilökuntatapausten perheenjäsenet

Syyhyille altistuneen, mutta täysin oireettoman hoitohenkilökunnan perheenjäseniä ei hoideta rutiininomaisesti.

Paikallishoito permetriinivoiteella (NIX® -voide)

Kynnet leikataan ennen hoidon aloitusta. Permetriinivoide levitetään kauttaaltaan puhtaalle ja kuivalle iholle (ei kasvoihin eikä limakalvoille) erityisen huolellisesti taiveisiin, napaan, korvanlehtiin, hiuspohjaan, sormien ja varpaiden väliin sekä kynsien alle. Potilaan kädet suojataan puuvillakäsinein hoidon ajaksi.

- jos ihoa esim. käsiä joutuu pesemään hoidon aikana, tulee iholle levittää uusi annos voidetta pesun jälkeen. Potilaan kädet suojataan puuvillakäsinein hoidon ajaksi.
- voide pestään pois iholta vedellä ja saippualla lääkkeen pakkausohjeen mukaan (8–15) tunnin kuluttua

Versio: 2
Päivämäärä: 28.6.2024
Hyväksyjä: Sari Hämäläinen, 20.6.2024 12:41

Syyhyyn liittyvä kutina saattaa jatkua ja iholla esiintyä näppylöitä jopa kuukauden ajan hoidon jälkeen. Oireita voi lievittää oireenmukaisella lääkityksellä.

Vuodehuolto

- vuodevaatteet (lakana, tyynyliina, pussilakana, peitto, tyynty) vaihdetaan puhtaisiin hoidon alussa ja sen jälkeen
- patjojen muovisuojus vaihdetaan puhtaaseen tai patjansuojus pyyhitään
- yleispuhdistusaineella saman aikaisesti vuodevaatteiden vaihdon yhteydessä
- sängyn pyyhkiminen yleispuhdistusaineella ennen hoitoa ja hoidon jälkeen
- tekstiilit, joita ei voida pestä 60 asteen pesuohjelmassa suljetaan muovipussiin 3 vrk:n ajaksi tai laitetaan muovipussissa pakastimeen vuorokaudeksi.
- vuodevaatteita käsitellessä käytetään kertakäyttöisiä suojakäsineitä ja hihallista suojaesiliinaa tai suojatakkia
- lääkehoidon uusintakäsittelyn yhteydessä toimitaan yllä olevien ohjeiden mukaan

Kosketusvarotoimet vuodeosastolla

Todettu tavallinen syyhyipotilas hoidetaan kosketusvarotoimia noudattaen, kunnes ensimmäisen hoitokerran loppumisesta on kulunut 24 tuntia. Karstasyyhyssä noudatetaan kosketusvarotoimia, kunnes molemmat hoitokerrat on toteutettu ja hoito todettu tehonneeksi.

Pyykki

Pyykki on eristyspyykkiä varotoimien keston ajan.

Ruokailu

Normaalikäytäntö.

Tutkimus- ja hoitovälineet

Henkilökohtaiset hoitotarvikkeet.

Versio: 2
Päivämäärä: 28.6.2024
Hyväksyjä: Sari Hämäläinen, 20.6.2024 12:41

Jätteet

Normaalin käytännön mukaisesti.

Siivous

Huone siivotaan päivän viimeisenä. Siivouksessa käytetään huonekohtaisia siivousvälineitä ja kertakäyttöisiä siivousliinoja. Siivouksessa kiinnitetään huomiota kosketuspintojen puhdistukseen.

Potilaan henkilökohtaiset tavarat

Kammat ja hiusharjat puhdistetaan huuhtelu- ja desinfektio-laitteessa.

Hyvin koordinoitu ja riittävän laajana toteutettu syyhyn hoito ehkäisee tehokkaasti syyhyepidemian leviämisen laitoksessa ja sen ulkopuolella.

THL:n ohje syyhyepidemoissa:

https://www.julkari.fi/bitstream/handle/10024/131163/URN_ISBN_978-952-302-708-4.pdf?sequence=1&isAllowed=y